

Hogy **Eörsi István** igazán jó költő-e, azt szerencsére nem nekem kell eldönteni. Ám az, hogy jelentős gondolkodó és igen szellemes ember, az biztos. Ez tükröződik az **ÉN** és az **Isten** című verseskötetéből is, amely a '90-es években írt verseiből válogat, hozzá beszerkesztve régebben írott művekkel. A kötetben közölt írások között vannak nagyon jók és elég rosszak, ám eltérhetetlenül **E. I.** írta őket, ő gondolkodik bennük, igen szellemesen. Már maga a kötet címadó verse is sokat elárul **Eörsiből**. **Eörsi** régen perlekedik az Istennel. Ebben a versben hovatovább ama pimaszkodásra ragadtatja magát, hogy az írói egót fontossági sorrendben előrébb helyezi a „nemlétező” Úrnál, aki ha létezik, netán, akkor **E. I.** az Isten orrában fészkel, egy szőrszálon függeszkeedik, tüszentésre ingerelvén a „nemlétezőt”. Az **Úr** tüszent, **E. I.** takonypermetben repül végzeté felé, a nemlétező **Úr** tenyerébe. Ez aztán a kihívás Istennel és az olvasó „közislésével” szemben!

A kötet alapmotívuma a szemvetés. Istennel, hazával, művészettel, az igazsággal, a költői-írói egóval, a szépszél, és végül a halállal. Ha **Eörsi** legelső problémája az Istenhez való

könyvsarok

ÉN és az Isten

(Eörsi István verseskötete) — *wgi*

viszony, a második bizonyosan a haza. Mármint Magyarország. Az a haza, amelyik haláltáborokba vagonírozta a költő rokonait, az a haza, amelyik külső és belső emigrációba kényszerítette az örök rebelist, az a haza, amelyik csak egyszer, 1956-ban volt szinkronban **Eörsi Istvánnal**. Ezért invokálja a kötetét egy 1987-ben írt születésnapjára, amellyel 56-ik születésnapjára lepi meg magát, azon a napon, melyen befejezte a Hamlet fordítását.

Mondhatni, **Eörsi** hamleti alkát, miszerint Hamlet is kívülálló Claudius rendszeréhez képest, egy világban, melyben „kizökök az idő” — és ha nem is királyfiként, de **E. I.** is arra született volt, hogy helyrehozza azt. Ennek eszköze pedig a művészet, a gondolkodás. A művészet, kinek ringó fara minden kamaszt alkotni csábít, és csak akkor derül ki, hogy a

művészet hímnő, dús keblekkel, ám felmeredő ivarszervvel, amikor utóbb ledobja kacatját. Szemben az igazsággal, aki egy „Nagytestű, cérnahangú vénasszony enyhén pecsés lila blúzban” **E. I.** szemében.

Eörsi és a haza viszonya a rendszerváltás után se ért fel az 1956-os kiegyezésig. Ami azért érthető is, ha a rebellis-liberális író és a kissé pökhendiségre hajlamos első független, keresztényi, búsmagyar kormány egymáshoz való esélyeit nézzük. **Eörsi** versformába szedett politikai pamfletjei okkal okoztak botrányt ez úri körökben. A kötet „Két konda” ciklusában ezek most megint megjelentek. „Kinyomnák a szeretet / nevében a szemedet” hitbuzgalmi kétsorosra nyilván csípte a klérus szemét, ahogy a pápa látogatása előtt írt verse is. Vagy a horthystákat heccelő „Ballada”, „mukimukimukimuki”, az

„interpellációja” a miniszterelnököz, a „Huszt” vagy a ciklus címadó verse, a Két konda, vagyis disznók gyülekezete, lsd. „Isten, rófróf, család”, és „Az állam, rófróf, a párt”.

Isten, haza művészet, igazság után **Eörsi** gondolatosságát egészen áthatja az erotika, a szex. Kiét nem? Csak **E. I.** ezt ki is mondja, motívumként ki is használja. Elvileg gyermekvers a „Bugyi a szélben” — a kötet talán legjobb verse —, mégis legtöbbet árul **Eörsi** fantázia-dús erotikájáról. A költőről, ki a nőben a NÖT szereti, mint Don Juan, kinek a szerelemről volt átfogó tapasztalata és minden oldalról körüljárt fogalma, és nem annyira a hűségrol.

Egy számvetésbe mindig belepakodik az elmúlás gondolata is. Ami igencsak furcsa motívum attól az embertől, aki ennyire szeret élni, csak azért is jókedvűnek lenni — mert élni akarni, és vigyorgni, nincs annál idegesítőbb ellenségeink szemében. Ezért az „Egy iskolai könyvtárteremben”, és az „E. I. önkéntes törekedés eszmékedései az elkoptatott téma körben” az író életművének mindenképpen fontos darabjai.

A verseskötetet a Pesti Szalon Könyvkiadó bocsátotta ki.

Sultz Sándor